

Gilde Utrecht Nieuws

Redactioneel

Colofon

Gilde Utrecht is een vrijwilligersorganisatie van vijftienveertigplussers waarin meer dan tweehonderd mensen hun ervaring - opgedaan in werk en hobby - belangeloos inzetten voor Utrechtse stadgenoten

Aan dit nummer werkten mee

Ben de Boer, Hans Marcelis, Bernard Pekelharing, Jan van Schaik, Paul Vergeer

Redactie

Jonne Blommendaal, Christien Boeles (fotograaf), Sigrid Hjelmevoll, Thom van Rossum, Cor van Santen, Aart de Veer

Secretariaat

Gilde Utrecht, Lange Smeestraat 7, 3511 PS Utrecht. Tel. 030 234 32 52
e-mail post@gildeutrecht.nl
website www.gildeutrecht.nl

Drukkerij

Drukkerij All Print te Utrecht

Oplage

275 exemplaren

Sluitingsdatum kopij jrg. 18 nummer 2/3

1 juli 2017

Foto omslag

Rietveldstoel
foto Paul Vergeer

De redactie behoudt zich het recht voor ingezonden kopij in te korten. De inhoud van de ingezonden kopij valt buiten de verantwoording van de redactie.

Bij het schrijven van dit stukje staan we, net als de vorige keer in november, aan de vooravond van belangrijke verkiezingen. Zevenentwintig partijen, even veel als er (nog) leden zijn van de Europese Unie, dingen naar onze stem. En als u dit leest, is het kabinetgepuuzel in volle gang en worden de gepresenteerde plannen bekeken op hun haalbaarheid. In dit nummer krijgt u weer een cocktail van Utrechtse onderwerpen voorgeschoteld waaraan alle aandacht is besteed. Het gaat van Malta tot Zaandam, voor de lange afstand. Of van Domplein tot Willibrordkerk, op loopafstand: erfgoed in alle opzichten waar we trots op kunnen zijn en waarvoor steeds meer belangstelling komt. En dan is er ook weer een puzzel die onder het motto 'Pas op je tellen' uitnodigt tot een lange wandeling door onze stad.

THOM VAN ROSSUM

RIETVELD MENNO ANKER

FOTO: CHRISTIEN BOELES

Inhoud

	pag		
Redactioneel			
Interne berichten	2	In de schijnwerper	10
Van de directeur	3	Interview met Els Jimkes	
Van de bestuursafel		Interview over DOMunder	
Rondleidingen	5	Geef de pen eens door	14
De Orde van Malta	7	Column	15
Taal en conversatie		Agenda en mutaties	16
	9	Puzzel	16

Van de directeur

Na een periode van betrekkelijke rust is nu het seizoen 2017 in alle hevigheid losgebarsten. De natuur is volop in beweging. De eenden zijn weer in de knotwilg voor mijn keukenraam aan het broeden en binnenkort zie ik de kuikentjes een voor een de sloot inrollen, een prachtig gezicht. Sommigen vallen helaas ten prooi aan katten, kraaien, reigers of snoeken maar enkele groeien op en vernieuwen weer het bestand. Bij Gilde Utrecht is ook een aantal nieuwe ontwikkelingen te melden. Ik kan zo genieten van de energie, creativiteit en vindingrijkheid van de vrijwilligers in deze organisatie!

FOTO: CHRISTIEN BOELES

JUBILARISSEN

FOTO: CHRISTIEN BOELES

Dit keer had het bestuur Cluster III (Cursussen, lezingen en advies) gevraagd om zich te presenteren en te zorgen voor een boeiend programma. Naast de inhoudelijke presentatie hebben zij een Utrecht-quiz georganiseerd, die heel geslaagd was! De middag werd afgesloten met een gezellige aangeklede borrel, in een geweldige sfeer. Alle aanwezigen gingen naar huis met een mooi eindejaarscadeau. Al met al een waardige manier om het voorbije jaar af te sluiten.

Nieuwe ontwikkelingen

Momenteel ben ik bezig met de verplichte terugblik op 2016 in verband met het jaarverslag en de verantwoording aan de gemeente Utrecht. We hebben weer ontzettend veel werk verricht. Ik wil er een paar 'highlights' uitpikken, zonder andere te kort te willen doen. Wat nu heel opvallend en nieuw is, is natuurlijk

Eindejaarsbijeenkomst

Om het jaar 2016 af te sluiten hebben 115 mensen op 16 december feest gevierd in de Gertrudiskapel. Het feest werd persoonlijk en stijlvol geopend door voorzitter Paul Vergeer (zie kader Van de Bestuurstafel). Zoals gebruikelijk hebben we de jubilarissen in de bloemetjes gezet. Van de negen jubilarissen die 12½ jaar bij Gilde actief zijn, waren er vijf aanwezig. De jubilarissen waren Jonne Blommendaal, David Curry, Lies van Dort, Els Jimkes, Hans Marcelis, Thea van Oostrom, Hans Doddema, Marina Coster, Ank Dawson. Daarnaast hadden we twee vrijwilligers die extra aandacht verdienden, namelijk Ben de Boer, die al 25 jaar vrijwilliger is voor Gilde Utrecht, en Han Davidse, al 26 jaar actief; beide heren zijn rondleider.

EINDEJAARSFEEST

FOTO: CHRISTIEN BOELES

de cursus Erfgoed Utrecht. Er is echt bikkelhard aan gewerkt in het afgelopen jaar. Het eerste semester met een reeks van zeven lezingen en rondleidingen is gestart op 24 februari met veel enthousiasme. Ook is er een nieuwe, derde cursus voor architectuur in de maak. Als het goed is, zal deze in het najaar van 2017 gaan draaien onder de naam Architectuur buiten de singel-Oost. Dit is een goede aanvulling op andere cursussen die door Gilde Utrecht worden uitgevoerd.

Een nieuwtje is ook de gratis promowandeling op de zondagochtend om 11 uur vanaf het Domplein. Daarmee zijn we in januari gestart. De belangstelling hiervoor is verschillend. We gaan er nog een halfjaar mee door en dan willen we bekijken of we dit aanbod in ons pakket blijven houden. Het is een gratis wandeling van een uur waarin aandacht wordt gevraagd voor onze themawandelingen. Er zijn drie verschillende wandelingen ontwikkeld, specifiek voor dit doel. En tot slot wil ik het nieuwe Werkboek NT2 aankondigen. Daaraan is binnen de CCTA (Coördinatiecommissie Taalaanbieders) hard gewerkt. Het is op tal van onderdelen geactualiseerd en geeft aan mensen die taalaanbieders zijn een goed houvast. Deze geven we standaard mee bij het introductiepakket van nieuwe taalvrijwilligers en verder wordt het ook beschikbaar gesteld voor de bestaande taalvrijwilligers.

Statistiek

In totaal hadden we 223 vrijwilligers in 2016. Opvallend bij Gilde Utrecht is de relatief lange gemiddelde periode dat de mensen zich inzetten als vrijwilliger, namelijk ruim 5,5 jaar. De gemiddelde leeftijd bedraagt 67 jaar. Elk jaar hebben we te maken met in- en uitstroom van vrijwilligers. In 2016 zijn 20 mensen gestopt en zijn er 23 nieuwe vrijwilligers ingestroomd. Er zijn iets meer vrouwen dan mannen actief, 101 mannen en 122 vrouwen.

Nieuwe rondleiders

Mede namens de aannamecommissie kan ik vermelden dat we drie nieuwe rondleiders hebben, namelijk Geert van Beek, Ulli Hild en Johan le Fèvre. Velen van jullie zijn al bekend met Ulli, die al een aantal jaren actief is als baliemedewerker. Nu ze gestopt is met haar docentschap aan de Hogeschool van Nijmegen (HAN) heeft ze meer vrije tijd en hoopt ze velen mee te kunnen nemen op wandelingen in onze mooie stad. Gelukkig blijft ze ook nog aan de balie doorwerken. Zij is overigens Duitstalig en zeker een goede aanvulling op ons team, gezien het feit dat wij regelmatig Duitse groepen rondleiden in de stad. Geert van Beek, van huis uit historicus, brengt vele extra's mee. Hij is naast zijn baan nog bezig met inwerken op de cursus Erfgoed Utrecht en hij zal de wijk Wittenvrouwen voor zijn rekening nemen in de nieuwe cursus vanaf het najaar 2017, Architectuur buiten de singel-Oost. Johan le Fèvre is afkomstig uit het onderwijs. Op het moment dat hij zich meldde voor het rondleiderschap, hadden we opeens dringend iemand nodig voor taalondersteuning, ter vervanging van de vaste kracht die even met ziekte-

verlof moest. Johan was meteen bereid dat over te nemen en is nu dus naast zijn rondleiderschap, ook bezig met taalondersteuning bij Lest Best. Hij is verder nog betrokken bij het Waterliniemuseum.

Kortom drie nieuwe mensen, ieder met een breed pakket, die ons rondleiders-team komen versterken! Van harte welkom als rondleider bij Gilde Utrecht.

Zomerwandelingen

We zijn er weer in geslaagd om een aantrekkelijk zomerprogramma samen te stellen. De folder ziet er sprankelend uit. Een aantal van de wandelingen van voorgaande jaren komen terug maar er is ook weer nieuw aanbod ontwikkeld. Heel veel moois om mee te maken. De wandelingen zijn te vinden en te reserveren via onze website. Bovendien worden ze aangekondigd via onze digitale nieuwsbrief en facebook, ook worden persberichten uitgegeven. We hopen er een mooi seizoen van te kunnen maken. Ik sluit af met de wens dat iedereen een zonnig en inspirerend voorjaar mag beleven.

SIGRID HJELMEVOLL

JOHAN LE FÈVRE, GEERT VAN BEEK, ULLI HILD

FOTO: SIGRID HJELMEVOLL

Het is de laatste dag van februari als ik gemaand word om een artikel te schrijven voor het Gildenieuws van april. De tijd gaat snel en ik kijk uit naar de maand maart waarvan mijn grootmoeder altijd zei dat er negen zomerse dagen in voor moesten komen om een mooie zomer te krijgen.

Het bestuur startte op 13 februari

We beginnen elk nieuwe jaar in winterslaap. Januari is sinds jaar en dag een vergaderloze maand om de sleur er even uit te halen. Scheelt veel voorbereidend werk voor de directeur en secretaresse en geeft iedereen even de kans te bekomen van de eindejaarsbijeenkomst en de feestdagen met familie, vrienden en bekenden.

Er stond vrij veel op de agenda van het bestuur in februari. We staan altijd even stil bij de mensen om ons heen. De zieken, de herstellenden, de vertrokkenen, de nieuwkomers en ander persoonlijk lief en leed. Per slot van rekening voelen we ons allen verbonden binnen de geleidingen van Gilde Utrecht en hopen we ook als bestuur dat iedereen zich redelijk wel voelt binnen de organisatie.

Maar dan nu over naar zakelijke aangelegenheden.

De ANBI-status

Al enige jaren voeren we als Gilde Utrecht de ANBI-status. Dat wil zeggen een Algemeen Nut Beogende Instelling, welke erkenning je moet hebben om particulieren in staat te stellen schenkingen aan Gilde Utrecht van de belasting te mogen aftrekken als gift. De Belastingdienst heeft in zijn almachtige wijsheid besloten dat Gilde Utrecht vanaf 1 januari 2017 geen ANBI-instelling meer is. Gilde Gouda heeft wel een ANBI-status gekregen. Hoezo willekeur? We hebben een jurist gevraagd dit aan te vechten maar dat heeft niets geholpen, behalve dan een fikse rekening van de jurist. Dit soort vechtpartijen past helemaal in het streven van de Belastingdienst om alle aftrekposten voor de inkomstenbelasting onmogelijk te maken. Kijk maar naar je aftrekposten voor ziektekosten: bril mag niet meer, rollator mag niet meer, huisapotheek mag niet meer en ga zo maar door. En tot slot is er nog een drempel waar bijna niemand meer overheen komt. Maar goed, voorlopig hebben we een goed geregeld land, waar de infrastructuur op orde is en vrijwel

iedereen in redelijke welvaart kan leven. En daar moet wel voor betaald worden.

Statuten

De wijziging van de ANBI-status heeft ook consequenties voor onze statuten. En als je die gaat bekijken, kom je andere zaken tegen die in de loop van de geschiedenis gewijzigd zijn. Zo zou er sprake zijn van bestuurskandidaten namens externe organisaties. Daarvan is in de 27 jaar van ons bestaan nog nooit gebruikgemaakt; deze regel kan dus rustig verdwijnen uit de statuten. Zo zijn er nog meer regels die gemoderiseerd kunnen worden als een rooster van aftreden en eisen die gesteld worden aan goed ondernemerschap. Nu hebben wij al veel van deze moderne regels opgenomen in onze nota 'Ieder zijn waarde'. Er is dan ook niets op tegen om deze moderne wijze van besturen op te nemen in onze statuten. Dit past in onze stelling over transparantie. We zeggen wat we doen en we doen wat we zeggen. Duidelijkheid voor alles.

Financiën

Onze penningmeester Christos Tsouvelekídis had de jaarstukken in concept opgemaakt met een paar vraagtekens. Het komt erop neer dat we mooi binnen de begroting gewerkt hebben in 2016 en dat we tevreden mogen zijn met de financiële situatie waarin Gilde Utrecht verkeert. Om alles volkomen zuiver in beeld te krijgen moeten nog wat kosten van het ene naar het andere cluster geschoven worden om te zien of elk cluster wel bijdraagt aan de inkomsten van Gilde Utrecht en of ieder cluster met zijn uitgaven netjes in de pas blijft lopen. Vooralsnog zijn er geen redenen voor bezorgdheid of bijsturing. Penningmeester en bestuursleden kijken met voldoening terug op de financiën van het afgelopen jaar en dat is prettig na een toch wel duur eindejaarsgeschenk aan alle vrijwilligers.

FOTO: CHRISTIEN BOELES

Terugkijken

We evalueerden de eindejaarsbijeenkomst. Hartelijk dank voor de waardering die we gekregen hebben voor het boek De getekende stad van Tolien Wilmer. Het is inderdaad een schitterende uitgave die net op het juiste moment is verschenen en voor het Gilde beschikbaar kwam. Het geeft een prachtig beeld van de twintigste eeuw waarin we allemaal opgegroeid zijn en waarin we veel beelden in de stad, die inmiddels verdwenen zijn, nog eens terugzien in dit boek. Het is een feest van herkenning. Ik sprak Tolien nog bij de 'Van der Monde-lezing' in de Pieterskerk en heb haar namens Gilde Utrecht een compliment gemaakt over deze prachtige uitgave. Ze was verguld. Ook de quiz is goed bevallen en vooral de samenwerking van vrijwilligers uit de verschillende clusters is door veel mensen zeer gewaardeerd. Over de drankjes, hapjes en accommodatie van 'In de Driehoek' kunnen we kort zijn. Petra en Henk Hop zijn uitstekende gastgevers en verzorgen onze eindejaarsbijeenkomst op uitstekende wijze.

Op de eindejaarsbijeenkomst heeft Paul Vergeer een persoonlijk verhaal gehouden waarvan hierbij de tekst volgt.

Staat u mij toe u mee te nemen in mijn emoties. Aan het eind van het jaar kijken veel mensen terug op het afgelopen jaar. Een soort van evaluatie hoe het jaar was. Sommige mensen doen dat met Kerstmis. Anderen met Oudjaar. Weer anderen op een ander moment. Maar het is goed om terug te kijken.

Wij doen dat thuis ook, vooral nadat bij mijn vrouw na een bevolkingsonderzoek begin januari darmkanker was geconstateerd. Ze is geopereerd, kreeg complicaties, maar kwam uiteindelijk eruit. Daarna brak ze haar pols (die verkeerd gezet werd) en kwam er vervolgens weer een operatie. Onze vakantie werd uitgesteld en we probeerden de problemen achter ons te laten. Datzelfde is mensen hier in de zaal overkomen, zelf of hun directe familieleden. In dit soort situaties moet je diep gaan.

In dat soort omstandigheden denken we ook na over de dood. Niet dat wij er bang voor zijn. Het hoort bij het leven en als je geboren wordt, weet je dat je eens doodgaat. Dat wist ook een vriend van mij. Hij kreeg alzheimer toen hij 51 was. Hij wist dat hij nog zes tot acht jaar te leven had. Deze zomer overleed hij op 58-jarige leeftijd.

Wie dit jaar ook overleed was Toots Tielemans, de jazzmusicus, mondharmonica virtuoos, die vele cd's naliet. Als ik doodga, laat ik geen enkele cd na. Ik heb veel respect voor kunst-

En verder

We stonden stil bij kwantitatieve gegevens. Aantal wandelingen, dat wat terugloopt, aantal taaldeelneemers, aantal cursusdeelneemers, aantal vrijwilligers etc. Jammer dat het Gildecfé in het slop is geraakt in 2016, maar er wordt gewerkt aan een vervolg. Nieuwe cursussen die op stapel staan zoals Architectuurcur-

TOESPRAAK VOORZITTER

FOTO: CHRISTIEN BOELES

naars die door hun werk na hun dood voortleven.

Wie onlangs, in november, ook overleed was Leonard Cohen, een Canadese protestzanger die het prachtige lied Anthem naliet. En het gaat om de centrale zin, in dit lied: 'There is a crack in everything. That is where the light comes in.' (Er zit overal een breuk in, dat is waar het licht door naar binnen komt.)

En ik hoop dat u met mij wilt kijken naar dit YouTube-filmpje uit 2008.

(na afloop van het filmpje) De zwaan is weer veilig geland en ik hoop voor ieder van u dat u ook veilig geland bent dit jaar. Maar we zijn voldoende diepzinnig geweest. We gaan nu feestvieren en we beginnen met de hulding van de jubilarissen."

sussen, Leer mij Utrecht kennen en de voor 2017 nieuwe cursus Erfgoed. De aanmeldingen voor de cursussen voor dit voorjaar lopen goed en het ziet er naar uit dat het cursusgebeuren van Cluster III een belangrijke activiteit gaat worden in het totale aanbod van Gilde Utrecht.

Dat is op zich vreugdevol, zeker gezien

in het licht van de wat teruglopende wandelaantallen.

Gratis wandelingen

We zijn half januari begonnen met gratis 'Promowandelingen' op zondagmorgen om 11 uur. We willen Utrecht promoten met deze kennismakingswandelingen, waarbij de deelnemers tevens een indruk kunnen opdoen van de kwaliteit van onze wandelingen. Tijdens deze wandeling verwijzen we ook regelmatig naar de onderwerpen die in andere Gildewandelingen uitvoeriger aan de orde komen. Op die manier maken we reclame voor de reguliere Gildewandelingen. We hebben ervaren dat veel toeristen op zondag na het ontbijt de stad ingaan en daarbij als eerste richting de Dom gaan. De VVV is, evenals veel horecagelegenheden, tot 12 uur dicht en als men dan de Dom in wil, wordt men tegengehouden omdat er een kerkdienst gaande is.

De mensen aanspreken, een gratis stadswandeling aanbieden en aangeven dat na afloop van de wandeling om 12 uur de kerk wel toegankelijk is, heeft inmiddels aardig wat wandelaars opgeleverd. En dat voor de maanden januari en februari is, denk ik, geen slechte start. De rondleiders gaan in ieder geval trachten er een succesnummer van te maken.

Publiciteit

Een groep mensen is doende na te denken over een publiciteitsplan. Ze doen dat in commissieverband, dat voor de komende tijd gaat zien hoe dit plan verder ontwikkeld kan worden en op welke wijze we meer publiciteit kunnen verwerven voor alle activiteiten van Gilde Utrecht.

Voor de wandelingen is de nieuwe Zomerfolder 2017 verschenen. Voor de gratis zondagmorgenwandeling is een leaflet gemaakt in vier talen dat neergelegd wordt bij hotels, restaurants, bibliotheken, de Jaarbeurs en andere publiekstoegankelijke adressen om zoveel mogelijk bekendheid te geven aan onze activiteiten.

Bijblijven

We proberen op alle mogelijke manieren aan te sluiten bij activiteiten die in

de stad plaatsvinden. Denk daarbij aan Culturele Zondagen, bijzondere manifestaties, speciale exposities van onze stadsmusea, sportevenementen, etc. We kijken ook naar nieuwe ontwikkelingen in de stad en dat is met een zich sterk ontwikkelend stadscentrum ook een punt van permanente aandacht. We hebben natuurlijk in december de oplevering gehad van het nieuwe Centraal Station, dat we tegenwoordig de OV-terminal moeten noemen omdat alle treinen, trams en bussen onder dit gebouw samenkomen. In april 2017 verwacht ik de opening van het nieuwe en-treegebouw van Hoog Catharijne op het Vredenburg, waarna alle loopstro-

men richting OV-terminal weer gewijzigd gaan worden. Men is begonnen met een nieuw 'World Trade Centre' op het Jaarbeursplein. Daar is ook een nieuwe bioscoop Kinopolis verschenen met veertien zalen voor 3200 bezoekers. Het is bijna niet te bevatten. In de loop van dit jaar moet de megafietsenstalling onder het stationsplein voor een groot gedeelte opengaan. En dan in 2018 de Uithoflijn. Als u weleens met de bus naar het UMC gaat zult u gezien hebben dat de Uithof bijna helemaal openligt voor de aanleg van deze hogesnelheidslijn. Je kunt zeggen dat Utrecht in beweging is.

Meedraaien

Gilde Utrecht draait mee in de dynamiek van Utrecht. We spelen in op wat er gaande is en denken na over de manier waarop we dit het beste kunnen doen. Dat vraagt enthousiasme van onze vrijwilligers en bereidheid om in te spelen op de kansen die zich voordoen. Daar hebben we innovatieve vrijwilligers voor die het leuk vinden om zich in te zetten voor onze samenleving. Daar hebben we zelf plezier van en zeker ook onze stad Utrecht.

PAUL VERGEER

RONDLEIDINGEN

De Orde van Malta

Aan onze mooie Nieuwegracht staat op nummer 14 een pand met midden boven de voordeur een schild. Dat is het Malthezer Kruis. Onze Evenementencommissie, tegenwoordig bemenst door Wil Klein en Jan Mulder, had ervoor gezorgd dat belangstellende gidsen en baliemedewerkers op 22 februari werden ontvangen en rondgeleid in dit gebouw, de thuisbasis van de Malthezer Orde. Een heerlijk kopje koffie met een lekker koekje stonden klaar voor de zestien bezoekers. De heer Cas de Quay, algemeen secretaris en chef de bureau, was die morgen de gastheer.

De 'Soevereine Militaire Hospitaal Orde van Sint Jan van Jeruzalem, van Rhodos en Malta' is in de elfde eeuw in Jeruzalem ontstaan als een broederschap van monniken om pelgrims die naar het Heilige Land kwamen en ziek werden, te verzorgen. Op de plek waar Johannes de Doper actief was geweest, ontstond een klein ziekenhuis dat de kiem van de orde is geweest. Van hieruit werd het ideaal: 'de zorg voor de zieken', verder ontwikkeld. De orde had monniken met eigen leefregels en in het jaar 1013 volgde pauselijke erkenning. Van 1100 tot 1300 ongeveer, raakte de orde betrokken bij de Kruistochten en de ridders gingen niet alleen de zieken ver-

zorgen, maar hebben toen ook het zwaard gehanteerd. Voor de huisvesting werden forten gebouwd, die regelmatig werden belegerd. Zij verplaatsten zich in het Middellandse Zeegebied steeds meer naar het westen. Het bolwerk op het eiland Rhodos werd veroverd door de Turken en de orde werd verjaagd. In 1530 heeft de orde van Karel de Vijfde het eiland Malta gekregen. Over heel Europa had de orde al ziekenhuizen en kloosters, die onder leiding stonden

FOTO: ALFRED STURKENBOOM

van de Vorstgrootmeester van Malta. Napoleon heeft Malta veroverd en vervolgens hebben de Engelsen Napoleon verjaagd en Malta in beslag genomen. De orde van Malta was haar eigendom op het eiland kwijt. Ze mocht wel soeverein blijven. En zo is het nog steeds, ze is een staat zonder grondgebied. Tegenwoordig heeft de orde van Malta wel een stukje grond in Rome, van waaruit wereldwijd wordt bestuurd.

Vanaf de negentiende en de twintigste eeuw richt de orde zich alleen maar op charitatieve activiteiten en geloofsverdieping. Op een gegeven moment zijn er in de landen waarin de orde bestond, nationale afdelingen ontstaan. Voor de Reformatie bezat de Malthezer Orde in Nederland kerken en kloosters. De hoofdvestiging was in Utrecht, eerst op het Vredenburg, later in het Catharijneconvent, waar een ziekenhuis en een klooster was. Na de Reformatie hebben de staten van Utrecht ervoor gezorgd dat alle katholieke kerken en kloosters werden opgeheven en was de orde al haar bezittingen kwijt. Toen de orde in 1911 in Nederland weer werd opgericht, waren er geen bezittingen. Men is toen gaan zoeken naar passende activiteiten. Dat werd het helpen van mensen in nood en mensen met een beperking. De Johannierter Orde is protestant en evenals de orde van Malta ontstaan uit de 'Soevereine Militaire Hospitaal Orde van Sint Jan van Jeruzalem'. Prins Hendrik, de echtgenoot van koningin Wilhelmina, heeft vanuit Duitsland in 1909 de Johannierter Orde in Nederland opgericht. Beide orden hebben zo ongeveer dezelfde doelstellingen.

In het verleden kon je alleen maar lid worden van de Malthezer Orde, als je van 'de oude adel' was. Het adels criterium is losgelaten, maar een lid moet

wel belijdend katholiek zijn, 21 jaar, mag zowel man als vrouw zijn, en moet graag mensen in nood willen helpen.

Nadat de orde in 1911 was opgericht, koos men voor Utrecht als vestigingsplaats, omdat hier ook de aartsbisschop zetelt. Het pand aan de Nieuwegracht is in 1920 aangekocht. Het was oorspronkelijk een woonhuis, waar onder anderen de componist Johan Wagenaar heeft gewoond. Het is nu ingericht als kantoor, kantoor en ruimten voor ledenactiviteiten. Tot 2002 hebben medische missiezusters in drie appartementen in het huis gewoond. Bij hun vertrek zijn de appartementen opgeknapt en heeft ook de rest van het gebouw een behoorlijke facelift ondergaan. Naast de drie appartementen zijn er in het gebouw de tuinkamer, de ridderzaal voor allerlei activiteiten en de kapittelkamer voor het bestuur. De kelder komt uit op de werf van de gracht en is betegeld met tegels waarop kinderspelen staan afgebeeld. In de tuin is het tuinhuis ingericht als kapel.

De Nederlandse afdeling van de Orde van Malta organiseert Lourdesreizen, vakanties voor mensen met een beperking en is medeoprichter van het hospitium in Vleuten. De afdeling heeft ongeveer 350 leden, die contributie betalen. In september worden elk jaar nieuwe leden in de Catharinakerk geïnstalleerd, de heren lopen in een 'kogel', zwart kleding, de dames lopen met een cape om. De Maltezer Orde is in verschillende landen actief, binnen en buiten Europa, in de Verenigde Staten, Zuid-Amerika en Azië. Naast de gewone leden, die getrouwd kunnen zijn, is er een kleine groep geproteste leden, mannen die de geloftes van monniken hebben afgelegd. Zij zorgen ervoor dat de Maltezer Orde een echte orde kan blijven.

JAN VAN SCHAİK

FOTO: ALFRED STURKENBOOM

In gesprek

FOTO: CHRISTIEN BOELES

Het Nederlands heeft - net als andere talen - zijn eigen idioom en betekenisnuances waar we als moedertaalsprekers zelden over nadenken, maar die bij anderstaligen voor de nodige verwarring en misverstanden kunnen zorgen.

De kop boven dit stukje is daar wel een aardig voorbeeld van: bij deze twee woorden denken wij meestal aan een onderbroken signaal op de telefoon waaruit blijkt dat de gezochte persoon niet bereikbaar is. Of het roept associaties op met een terechtwijzing aan een klein kind dat om onmiddellijke aandacht vraagt: even wachten, je ziet toch dat ik in gesprek ben! In beide gevallen een soort blokkade voor communicatie.

Heel anders is het bij de uitdrukking in gesprek komen. Dat is juist een poging tot contact met een ander. En bij in gesprek blijven denken we aan het vermijden van ruzie of escalatie en het op gang houden van de - redelijke - communicatie.

Als taalvrijwilligers zijn we er steeds op uit om de deelnemers te helpen en te stimuleren bij het aangaan van het gesprek met anderen en daarmee het functioneren in de

Nederlandse samenleving te bevorderen.

Daarnaast is het ook van belang dat onze vrijwilligers met elkaar in gesprek komen en blijven om ervaringen en opvattingen uit te wisselen en daardoor nieuwe ideeën opdoen of tot andere inzichten komen. Als Coördinatiecommissie Taalaanbieders (CCTA) zien we het als onze taak

dat soort uitwisseling te organiseren, in de hoop daarmee de kwaliteit van het vrijwilligerswerk te verhogen.

Dat kan in de vorm van een taalcafé waarbij zowel vrijwilligers als deelnemers/cursisten betrokken worden. Afgelopen najaar heeft dat voor het eerst plaatsgevonden en de foto's stonden in het vorige nummer van Gildenieuws. Als plaats hadden we de Centrale Bibliotheek gekozen; in een kleine rondleiding werd gewezen op de vele mogelijkheden die daar voor ons te vinden zijn. Het was een geanimeerde bijeenkomst en we zullen hier zeker mee doorgaan, waarbij inhoud en opzet natuurlijk gevarieerd worden.

Daarnaast houden we ook elk jaar een of meer zgn. plenaire bijeenkomsten waarin we spreken over het werk en de koers van onze organisatie of met behulp van deskundigen van buitenaf onze kennis en vaardigheden op peil proberen te houden. 22 november was er weer zo'n bijeenkomst waarin een aantal voornemens voor versterking en verbetering in het werk van de taalvrijwilligers werd besproken. Hoewel de sfeer goed was en men dit soort onderlinge ontmoeting op prijs lijkt te stellen, zijn we niet geheel tevreden over de opkomst: te vaak zien we maar een deel van de ruim 100 NT2-vrijwilligers verschijnen en dat zijn vaak dezelfde. Ook lijkt het erop dat bij de vrijwilligers de nodige huiver bestaat voor onze pogingen tot enige sturing en stroomlijning. Dat vinden we jammer, omdat die ons inziens noodzakelijk zijn om de continuïteit en kwaliteit te garanderen. Ook vrijwilligerswerk is immers niet vrijblijvend en schept verplichtingen, zonder dat dit ten koste hoeft te gaan van de vrijheid en de ruimte voor eigen aanpak en invulling. We beraden ons op de verschillende manieren waarop we ons streven kunnen bereiken en blijven hopen dat de bijeenkomsten steeds meer zullen beantwoorden aan de naam 'plenair'.

Inmiddels is hard gewerkt aan een nieuwe versie van het Werkboek Nederlands als Tweede Taal.

Deze ingrijpend vernieuwde versie zal binnenkort verschijnen. Alle NT2-vrijwilligers krijgen daarover bericht. Er staat voor hen veel nuttige informatie in en we bevelen iedereen dan ook aan om het te lezen en nu en dan te raadplegen bij het eigen werk met een of meer deelnemers die onze mooie moedertaal willen leren.

Namens de CCTA,

HANS MARCELIS

SUBGROEP TIJDENS PLENAIRE BIJEENKOMST

FOTO: PAUL VERGEER

Over Architectuur, Iconologie en Verkadekoekjes...

Interview met Els Jimkes

Els Jimkes-Verkade is bij het Gilde vooral bekend door haar kennis van en enthousiasme voor architectuur. Nu zij haar koperen Gilde-jubiläum gevierd heeft wordt het tijd om wat meer te horen over haar leven, loopbaan en belangstelling.*

Daarom toog deze interviewer naar haar huis uit 1907 aan de Stadhouderslaan in Utrecht, waar zij sinds 1968 met haar man Jan Jimkes woont en waar hun twee kinderen zijn opgegroeid.

Jeugd

Els Verkade werd op 26 april 1942 in Voorburg geboren als dochter van een jurist en een theologe. Haar vader werkte eerst als journalist bij Het Vrije Volk, in 1948 verhuisde de familie naar Arnhem, omdat haar vader bij de Unesco in Duitsland ging werken. Ze haalde haar eindexamen gymnasium op het pas opgerichte Rhedens Lyceum in Velp. Haar ouders hadden vijf kinderen, van wie er nog vier in leven zijn (Hans, Aafke, Els, Frederik).

Verkade

De (vele) koekjes bij de koffie van Els waren van, u raadt het, VERKADE. De familie heeft in dit concern geen belangen meer, maar de naam en geschiedenis leven nog sterk. Drie broers van haar grootvader waren firmanten van de Verkade-fabrieken in Zaandam. Els' grootvader (de jongste broer) was de beroemde toneelspeler en regisseur Eduard Verkade (1878-1961). Behalve een bevestigd acteur was hij tussen de twee wereldoorlogen ook de grote vernieuwer van het Nederlands toneel, dat zijns inziens minder theateraal moest worden.

Studie

Els ging na haar eindexamen in 1961 kunstgeschiedenis studeren aan de Universiteit Utrecht. Haar hoofdvak was iconologie: de betekenis van afbeeldingen in de kunst (en niet wat veel mensen denken: de kennis

van iconen). Ze studeerde af in 1972 op een studie over Hendrick de Keyzers grafmonument voor Willem de Zwijger in de Nieuwe Kerk te Delft. Zij maakte aannemelijk dat de

zijn. Later schreef ze daar een wetenschappelijk artikel over. Ze werd lid van de UVSV en woonde jarenlang in een studentenhuus aan het eind van de Nieuwegracht.

FOTO: CHRISTIEN BOELES

vier vrouwenbeelden op de hoeken van het graf niet de deugden van de prins vertegenwoordigen, maar de vier Fundamenten van de Staat. Het monument laat zien dat de prins deze grondslagen heeft gelegd zodat daarmee de Republiek levensvatbaar zou

Den Haag. Ze woont met man en drie kinderen in Leiden. Joost woont samen met zijn vriendin in Amsterdam en werkt daar in het vijfsterrenhotel The Grand, dat tussen 1806 en 1966 het prachtige stadhuis van Amsterdam was, waar prinses Beatrix trouwde."

Werk

Na korte aanstellingen als invalster bij kunstgeschiedenis aan de UU en de VU in Amsterdam werd Els in 1985 benoemd als docent bij de universitaire lerarenopleiding van de UU, waar zij vakdidacticus kunstgeschiedenis was tot 2003 (ze was toen 61). In totaal heeft ze circa 23 jaar in de Uithof gewerkt. Het was Els' taak om studenten te scholen in het onderwijs geven in kunstgeschiedenis en in het maken van educatieve producten in musea.

Gezin

Els: "Ik ben getrouwd met Jan Jimkes, voorheen wiskundeleraar en conrector op het Sint Bonifatiuscollege. Jan maakte als hoboïst deel uit van het Reicha Kwintet. Zij traden tussen 1969 en 2003 op in binnen- en buitenland en hebben diverse platen en cd's gemaakt. Jan volgt nog steeds de onderwijspolitiek. Hij geeft al jaren adviezen aan Tweede Kamerleden over zaken in het voortgezet onderwijs. Onze kinderen zijn Sabine (42) en Joost (40). Sabine studeerde geschiedenis, en is werkzaam in

Gilde

Els kwam in 2003 bij het Gilde Utrecht nadat zij een oproep voor gidsen in de etalage in de Nachtegaalstraat had gezien. Na het meelopen met andere gidsen, waarvan ze enorm genoten heeft, ging ze zelf wandelingen ontwerpen. Het leukst vond ze Sociale Zorg van de Middeleeuwen tot in de 19e eeuw en De Maliebaan in de Tweede Wereldoorlog. Bij haar wandelingen neemt ze altijd veel plaatjes mee om te laten zien hoe straten en belangrijke bewoners er vroeger uitzagen en hoe het bijvoorbeeld in wees- en tuchthuizen vroeger toeling.

Tot haar verbazing kon ze soms haar eigen familiegeschiedenis betrekken in het voorbereiden van wandelingen. In de tweede helft van de 19e eeuw doken bij bewoners van huizen aan de Maliebaan zonen op, die in tegenstelling tot hun ouders niet gingen studeren, maar bij de spoorwegen of in het bedrijfsleven gingen werken. Ook Els haar overgrootvader Van Wulfften Palthe had dat gedaan. Hij richtte met twee broers in 1873 de ververij en later ook stomerij Palthe op in Almelo. Zijn vader die rechter was in Hengelo, was daar helemaal niet blij mee. Ook bleek dat verzetsstrijdster Marie Anne Tellegen, die in de oorlog aan de Maliebaan woonde, als UVSV-studente geregisseerd werd door Els' grootvader Eduard Verkade.

Els was van 2004-2008 voorzitter van de coördinatiecommissie (rondleidingen) met o.a. Henk van Hilten en Els Lagas, toen Jeanne van den Heuvel nog directeur was.

Tineke Barreveld betrok haar bij het opzetten van een architectuurs cursus van vijf ochtenden. Els: "Ik moest me daardoor echt flink verdiepen in de architectuur, wat niet mijn hoofdrichting was in mijn studie. Gelukkig wist Tineke veel van stijlen, omdat ze bij een antiquair had gewerkt. Na een uur uitleg over de te behandelen stijl gingen we altijd een dik uur wandelen om de cursisten op praktijkvoorbeelden te laten oefenen. Ik vond het altijd leuk om te laten zien dat de Utrechtse werkelijkheid meestal afwijkt van de stijlvoorbeelden in de boekjes.

Tineke en ik gaven de cursus van 2005 tot en met 2015. Hij is nu overgenomen door Otto Verkoren en Ben Ottés. Eén lezing over alle stijlen plus wandeling werd ook onderdeel van de populaire cursus Leer Mij Utrecht Kennen (2011-2015)."

Willibrord

Els: "Door de architectuurs cursus leerde ik de St. Willibrorduskerk kennen, de neogotische kerk in de Minrebroederstraat. Ik bewonderde dit spectaculaire gebouw en vond het jammer dat het maar drie maanden in de zomer tijdens Kerken Kijken Utrecht open was. Deze kerk moest toch ook de drie andere kwartalen op zaterdag open zijn voor publiek! Ik heb toen veertig vrijwilligers gezocht (twintig waren Gildegidsen en twintig werden 'geronseld' uit mijn eigen kennissenkring). Vanaf oktober 2009 kon de kerk daardoor op zaterdag open zijn en het jaar daarop ook op vrijdagmiddag.

Ik heb me steeds meer in de geschiedenis van de kerk verdiept en hier had ik weer voordeel van mijn hoofdvak iconologie. Er is veel schilderen beeldhouwwerk met middeleeuwse symboliek, die ik herken of kan verklaren. Ik geef veel verschillende soorten rondleidingen voor liefhebbers en scholieren. Gelukkig zijn er ook andere gidsen die willen rondleiden, zoals Trudi Schuring, Gertruce van Beurden, Rien Stein, Ton Viguurs en Henk van Hilten. Ik heb ook nieuwe rondleiders opgeleid en ik ben daar nu een soort hoofd Educatieve Dienst. We hebben hiermee veel inkomsten voor de Willibrordkerk gegenereerd. Er is veel gebeurd in deze kerk de laatste tijd. Hopelijk blijft het mogelijk om de rondleidingen in deze prachtige kerk voort te zetten.

Doordat ik veel tijd besteed aan de Willibrordkerk, doe ik nauwelijks meer wandelingen bij het Gilde. Wel geef ik nog lezingen met wandelingen bij Leer Mij Utrecht Kennen. En ik ben heel vereerd dat ik voor de nieuwe Cursus Erfgoed een lezing mag verzorgen. Gerrit Huisman en Bernard Pekelharing hebben deze serie georganiseerd."

Hobby's

"Al op de lagere school speelde ik veel toneel, misschien heb ik de liefde daarvoor wel van mijn grootvader geërfd. Ook later op het lyceum, bij de UVSV en nog later in de toneelclub van Koningin Juliana, die ook dol was op toneel spelen. Ik denk dat ik door die ervaring een voordeel heb bij het rondleiden en lezingen geven. Je hebt toch geleerd iets over het voetlicht te brengen.

Dan ben ik dol op lezen: ik ben lid van een (dames)leesclub. We zijn nu bezig met de grote roman van Lewinsky: Het lot van de familie Meijer.

Tot slot: Jan en ik zijn mantelzorgers van Katherine Fremantle (97), vroeger lector kunstgeschiedenis aan de UU. Deze Engelse dame kwam hier in de jaren '50 promoveren op Artus Quellinus, de Vlaamse beeldhouwer van het oude stadhuis in Amsterdam, nu Paleis op de Dam. Het beeldhouwwerk bleek zo samen te hangen met het hele gebouw, dat het een schitterende promotie werd over het hele stadhuis. Katherine en ik gaven samen werkgroepen in de jaren '70 aan de UU, we hebben altijd contact gehouden en zijn bevriend geraakt."

Voor mijn vertrek vraag ik Els nog over een paar mooie details in haar zitkamer: Jugendstil-figuren op het gestucte plafond, een aquarel met bloemen van Jan Voerman jr. (ook familie), een schilderij van Reinier Bakels met een besneeuwd Amersfoort, een bronzen uil van Martin Hogeweg uit den Dolder en ... de restanten van een wasbakje in de boekenkast: nog uit de tijd dat Els en Jan hier onderhuurders waren en alleen de parterre van het huis bewoonden. De interviewtijd is enigszins overschreden en op de fiets naar huis vraag ik me af of ik Els' bijna-driekwart-eeuw wel helemaal op papier krijg ... De lezer oordeel!

AART DE VEER

*Els heeft zelf hier al het een ander over verteld in 'Geef de pen eens door', Gilde Utrecht Nieuws juli 2007

DOMunder duikt in het verleden van de stad

Met DOMunder heeft de stad Utrecht er een toeristische attractie van formaat bijgekregen. Bijna drie jaar geleden mochten de eerste bezoekers een kijkje nemen bij de opgravingen onder het Domplein. De eerste twaalf maanden kwamen er 60.000 belangstellenden op af. En niet alleen Nederlanders. Buitenlandse bezoekers worden door diverse reisgidsen al enthousiast aangemoedigd deze attractie van Utrecht aan te doen. Volgens de vermaarde gidsen van Lonely Planet is het zelfs een 'must-do', ook al heb je maar een etmaal de tijd voor deze stad.

Hoge verwachtingen

Nu verwacht de stichting Initiatief Domplein, die dit ambitieuze project is gestart, jaarlijks 40.000 betalende gasten die kennis willen nemen van de archeologische vondsten in het stadshart. Dat vertelt Frank Kaiser, de coördinator van de vrijwilligers die de bezoekers groepsgewijs in aanraking brengen met dit deel van de historie van Utrecht. Een geschiedenis die teruggaat tot het begin van onze jaartelling toen de Romeinen hier hun vestingen bouwden en de Rijn door Utrecht liep.

De organisatie biedt twee soorten excursies aan: de Ontdekkingstocht en de Archeologische rondleiding. De meeste bezoekers gaan voor de eerste optie (een kaartje kost € 11) die, behalve op maandag, meermalen per dag wordt aangeboden. De archeologische excursie is alleen op woensdagavond en op zaterdagmorgen te boeken (voor € 13,50).

FOTO: CHRISTIEN BOELES

FOTO: CHRISTIEN BOELES

Beide excursies beginnen in het gebouw van het Utrechts Centrum voor de Kunsten (UCK) op Domplein 4. In de kelder van dit pand wordt het verhaal verteld

over de Romeinse wortels van Utrecht. Hier zijn delen van de muren van het castellum (de vesting) opgegraven. De deelnemers aan de Ontdekkingstocht krijgen een film te zien. Bij de archeologische tour wordt aan de hand van kaarten uit diverse tijdvakken een beeld geschetst van de Utrechtse geschiedenis.

Het meest avontuurlijke is deel twee van de excursie: de opgravingen onder het Domplein tussen de kerk en de toren, die sinds 2014 zijn te bewonderen. Op de Ontdekkingstocht krijgt de bezoeker via een knappe audiovisuele rondleiding een kijkje in de geschiedenis van de stad. Spectaculair is het onderdeel waarin de tornado uit 1674 opduikt die het middenschip van de kerk verwoestte en waardoor tot op de dag van vandaag het kerkgebouw en de toren van elkaar zijn

gescheiden. "Slechts weinigen weten dat het puin van de ingestorte kerk honderdvijftig jaar is blijven liggen voordat het werd opgeruimd en het Domplein kon ontstaan", aldus Kaiser.

Tijdens de archeologische tour gaat het voornamelijk over de blootgelegde aardlagen en wat die zoal te vertellen hebben. Het eerste wat je als brildrager merkt als je de opgravingen onder het Domplein betreedt, is dat de bril direct beslaat. "Het is hier inderdaad heel vochtig", vertelt de gids. "En dat is geen toeval maar bewust beleid. Want de aardlagen moeten nat blijven zodat er geen krimp optreedt waardoor er schade aan de opgraving kan ontstaan, bijvoorbeeld doordat verdroogde lagen instorten. Vandaar dat de luchtvochtigheid heel hoog is afgesteld."

FOTO: CHRISTIEN BOELES

De Romeinse vesting in Utrecht is meermalen door Germaanse stammen verwoest. Telkens werd het vooral uit hout opgetrokken castellum weer herbouwd. Voor het laatste fort werd overigens tufsteen gebruikt, afkomstig uit de omgeving van Keulen. In de opgegraven lagen komen we ook fraaie Romeinse dakpannen tegen, scherven aardewerk en munten. De bovenste lagen van de opgravingen geven resten prijs van de grote romaanse kerk die in de elfde eeuw op het Domplein stond. Toen die bij een enorme stadsbrand zwaar werd beschadigd, is in 1254 een begin gemaakt met de bouw van de Dom zoals we die nu nog kennen.

Wie na de ondergrondse rondleiding met de mensen van DOMunder aan de lang verborgen geschiedenis van de stad heeft mogen ruiken, loopt of fietst met

andere ogen over het Domplein. Dat is zeker ook de verdienste van een gepassioneerde verteller als Frank Kaiser.

Zeventig gidsen nodig

In 2010 heeft de Rijksdienst voor Cultureel Erfgoed het Domplein als archeologisch monument aangewezen. Met toestemming van deze dienst zijn de bevoegde leden van Initiatief Domplein vervolgens begonnen met het openstellen van het ondergrondse bezoekerscentrum in het UCK. In 2011 is gestart met proefopgravingen onder het Domplein. Toen dat mooie resultaten opleverde, is onder strenge voorwaarden verder gewerkt aan het blootleggen van de middeleeuwse en Romeinse geschiedenis van het centrum van Utrecht.

Het is een kostbaar project geworden waarin ruim vijf miljoen euro is geïnves-

teerd. Naast bijdragen van gemeente, provincie en rijksoverheid hebben talloze sponsors de realisatie van DOMunder mogelijk gemaakt. Want om de schatkamer onder het Domplein een veilige toekomst te geven waren bijvoorbeeld dure damwanden, apparatuur voor klimaatbeheersing en solide afdichtingselementen nodig. Ook diverse particulieren hebben financieel bijgedragen door een stukje Domplein te adopteren.

Frank Kaiser is al meer dan tien jaar jaren betrokken bij DOMunder. Behalve dat hij zelf veel rondleidingen verzorgt, is hij ook coördinator voor de gidsen.

“We hebben ongeveer zeventig vrijwilligers die hieraan meedoen en van wie we verwachten dat ze in elk geval zes rondleidingen per maand voor hun rekening nemen. Die gidsen leiden we zelf op en daar trekken we veel tijd voor uit. Overigens gaan er met elke groep twee gidsen mee.” Behalve de genoemde rondleidingen verzorgen Kaiser en zijn collega's ook arrangementen voor gezelschappen. Die kunnen naast een rondleiding ook een borrel of een diner reserveren in de Domtoren of in de naaste omgeving.

De gidsen worden niet betaald voor hun werk. “Het is vrijwilligerswerk en gelukkig hebben de meest mensen die zich bij ons aanmelden daar ook geen moeite mee. Bovendien moet Initiatief Domplein nog heel wat geld ophalen om de uitgaven van de afgelopen jaren te dekken en de lopende kosten te financieren. Daarom zijn we natuurlijk blij dat er zoveel mensen intekenen op de rondleidingen. Voor onze gidsen organiseren we natuurlijk wel het een en ander. Naast de maandelijkse borrel hebben we regelmatig excursies, meestal met een archeologisch tintje. Dat zijn zaken die ons blijven fascineren. En ook heel leuk is dat zoveel mensen vanuit het buitenland op de rondleidingen afkomen. Daarom is er in de kleine groepen waarmee wij werken altijd een van de twee gidsen beschikbaar voor een toelichting in het Engels. Dat wordt erg op prijs gesteld.”

COR VAN SANTEN

Na pensioen gegrepen door de geschiedenis van Utrecht

Ooit waren mijn voorouders (natuurlijk) vissers, later scheepsbouwers, wetenschappers, gemeentesecretarissen en er was één verdwaalde dominee. Bijna geen ondernemers. Dat ik van huis uit een organisatiepsycholoog ben, raden maar weinig mensen omdat ik bij KPN diverse functies heb vervuld binnen het personeelswerk, de financiën, automatisering en productontwikkeling. Daarom weet ik van heel veel zaken een klein beetje.

Bij het Gilde ben ik gegrepen door een initiatief van Gerrit Huisman om met hem iets te doen aan de geschiedenis van de stad, met het goede voorbeeld van de 'Boschlogie'-cursus in Den Bosch. Daar nemen in 25 jaar bijna 2300 Bosschenaren deel aan een driejarige cursus van wel meer dan 10 bijeenkomsten per jaar. Reken dat maar eens om naar Utrecht. Echt even doen! Je schrikt van het marktpotentieel. (Den Bosch heeft 103.000 inwoners)

Op basis van een goed plan van aanpak en een duidelijk bestuursbesluit is er veel vrijheid om hier de cursus 'Erfgoed Utrecht' op te zetten. Het zijn hier nu 2 semesters geworden van 7 bijeenkomsten op steeds een bijzondere locatie, met een goede spreker, en een aansluitende stadswandeling. Gaandeweg leer ik waar afstemming nodig is, Sigrid geeft me soms een nuttig duwtje. Inmiddels doet het Utrechts Monumentenfonds met 2 man/vrouw mee, en vanuit het Gilde sloten Geert van Beek (voor de wandelingen en back-up) en Marijke Stringa (voor pr) aan. Vele handen maken het werk licht. Bijzonder leuk is dat de cursus zonder veel communicatie al vol zit en het marktpotentieel er dus echt blijkt te zijn.

FOTO: M. PEKELHARING-BERGHUIS

Hoe deze succesvolle nieuwe cursus op langere termijn past in het totale aanbod is nog een puzzel, en velen zien groeipotentieel in dit cluster. Dat motiveert mij. Door de inspanningen voor deze cursus is mijn inwerken als rondleider vertraagd, ik hoop in het voorjaar af te wandelen. En die terugloop van de rondleidingen, dat heeft denk ik nog meer nodig dan alleen dat wij ook een gratis wandeling bieden. Maar wat precies?

BERNARD PEKELHARING

De pen wordt doorgegeven aan Gerrit van de Kraats, rondleider

En dat de burgemeester en wethouder het startschot geven met alle 25 organisaties die helpen met schappelijke tarieven (voor spreker en locatie) of met de communicatie.

FOTO: SHERILYN BEIJERSEN VAN BUUREN VAN HET UMF

Leven is veranderen

Vaak wordt beweerd dat vroeger alles beter was dan tegenwoordig. Er zijn tijdgenoten die zich nog sterker uitdrukken: tegenwoordig is alles veel slechter dan vroeger. Ik vraag me af of deze beweringen juist zijn. Volgens mij berusten ze voor een groot deel op een misverstand. Zoals gezegd: leven is veranderen en veranderingen geven weerstand. Het oude vertrouwde waar je je met veel plezier in wentelde, verdwijnt. En bij het ouder worden, ervaar je een aantal facetten van je leven als minder leuk. Je bent dan geneigd om te denken dat alles minder leuk is geworden. Om dit denken tegen te gaan, zou de oplossing kunnen zijn dat we ons weerbaar maken tegen veranderingen en ontwikkelingen die op ons afkomen zoals digitalisering, globalisering, democratie-discussie, etc. Er zijn ook veranderingen die niet min of meer toevallig op ons afkomen, maar die we zelf veroorzaken. Dat kan leiden tot grote catastrofes en dan zijn wij de veroorzakers: de aarde warmt op, de zeespiegel stijgt, de biodiversi-

teit neemt af en in de oceaan drijft een koek van kleine plastic deeltjes. We leven in warrige tijden, maar om te zeggen dat vroeger alles beter was, dat geloof ik niet. Als Nederlanders pruttelen we graag, maar op de VN-lijst van landen met de gelukkigste bevolking, staan we op plaats 6. Ons onderwijs is een verhaal apart. Met mijn leeftijdgenoten kom ik uit de armen-over-elkaarperiode en het klassikaal opdreunen van de tafels: $1 \times 8 = 8$, $2 \times 8 = 16$, etc. Vraag je nu een tachtigjarige, hoeveel is 7×8 , dan krijg je als antwoord: 56. Vraag je het aan een jong iemand, dan pakt deze zijn telmachientje, kijkt even, en zegt dan: 56. Vraag je het aan een technisch student, dan pakt hij zijn rekenliniaal, schuift wat en zegt dan: ongeveer 56. Leeftijdsgenoten zeggen na het noemen van 1600, zonder verder na te denken: Slag bij Nieuwpoort en na Lobith: daar komt de Rijn ons land in. Mijn kleinkinderen zouden bij deze vragen hun iPhone raadplegen. Leven is veranderen. Wat niet zal veranderen, is het volgende: Facebookers

FOTO: SIGRID HJELMEVOLL

hebben tijdens hun vakantie geen last van muggen, zitten nooit in een eideloze file en krijgen nergens smerig voedsel voorgezet. Nee. Zij hebben altijd prachtig weer, zien onderweg de mooiste dingen en maken de leukste dingen mee.

BEN DE BOER

Het Gildegevoel(?)

In de NRC van 20 februari stond een stuk onder de aansprekende kop Mens, durf te bloeien! Deze variant op een oudhollands lied (mensch, durf te leven) was gezet boven een artikel over een vorm van positieve psychologie die mensen wil inspireren tot een levenshouding en aanpak die 'gezond' genoemd wordt en mogelijk geestelijke problemen kan helpen voorkomen. Het draait om het begrip flourishing waaraan een recent proefschrift is gewijd door een (in Utrecht opgeleide) psychologe in samenwerking met het Trimbos Instituut.

Hoewel ik me realiseer geen enkel recht te doen aan de strekking van dit onderzoek en naar eigen believen in de tekst van het stuk te 'shoppen' citeer ik enkele passages uit de NRC:

- Ontdekken wat je leuk vindt en daar ruimte voor maken, is de essentie

van positief leven ...

- Bovendien hebben florerende mensen vaak een altruïstische instelling: ze dragen graag bij aan het geluk van de ander en geven daarmee weer zin aan hun eigen bestaan.
- Iets nieuws leren is ook een krachtig geluismiddel ...

Volgens de psychologe werken we steeds meer met ons hoofd. 'Dus dat hoofd moet ook sterk blijven om optimaal te blijven functioneren.'

Deze 'bloemlezing' komt naar mijn gevoel aardig dicht bij datgene wat ons Gilde zijn vrijwilligers wil bieden en met zijn activiteiten wil bereiken. Lees er de doelstelling maar eens op na in ieder zijn waarde!

De mogelijkheid om in de jaren na het werkzame leven je talenten nog te gebruiken en daarmee anderen te helpen of een plezier te doen is een goede reden om je aan te sluiten bij

FOTO: ALFRED STURKENBOOM

een gilde en garandeert mijns inziens de nodige voldoening. Het voldoet ook vast en zeker aan de criteria voor zo'n florerend leven.

Herkent u hier iets in?

HANS MARCELIS

Vergaderdata 2017

Bestuur

Maandag 19 - 21 uur
Ruimte: bij Paul Vergeer
10 april, 29 mei, 11 sept., 9 okt., 13 nov., 11 dec.

Coördinatiecommissie rondleiders

Donderdag 10 - 12 uur
Ruimte: Gildekantoor
6 april, 4 mei, 1 juni, 7 sept., 5 okt., 2 nov., 7 dec.

Plenaire bijeenkomsten rondleiders

Dinsdag 10 - 12 uur
24 oktober

Evenementen rondleiders

Een keer per maand

Coördinatiecommissie taalaanbieders

Woensdag 10 - 12 uur
Ruimte: Gildekantoor
10 mei, 13 sept., 8 nov.

Coördinatiecommissie Cluster III

Donderdag 10 - 12 uur
Ruimte: Gildekantoor
13 april, 23 mei (di.), 21 sept., 16 nov.

Balievergaderingen

Dinsdag- of donderdagmorgen 11 - 13 uur
Ruimte: Gildekantoor
11 mei, 27 juni, 14 sept., 31 okt., 14 dec.

Publiciteitscommissie

Woensdag 10 - 12 uur
Ruimte: Gildekantoor
7 juni, 27 sept., 22 nov.

Mutaties

Nieuwe rondleiders

Mevrouw U. Hild,
de heer G. van Beek,
de heer J. le Fèvre.

Huismeester vertrokken

De heer T. Kuipers

Nieuwe baliemedewerker

Mevrouw B. Takken

Baliemedewerker vertrokken

Mevrouw H. Wolf

Nieuwe aanbieders

De heer H. Elzenga, Samenspraak;
mevrouw M. Oskam, Samenspraak;
mevrouw T. Koutstaal, Samenspraak;
mevrouw J. van Hulst, Verhalenuur voor ouderen;
mevrouw M. Onnekink, Frans en Duits;
mevrouw E. Buijser, Duits;
mevrouw T. de Vreede, Samenspraak.

Aanbieder vertrokken

de heer W. Kok, Bedrijfsorganisatie

Gildekantoor gesloten

maandag	17 april	Tweede Paasdag
donderdag	27 april	Koningsdag
donderdag	25 mei	Hemelvaartsdag en
vrijdag	26 mei	de dag erna
maandag	5 juni	Tweede Pinksterdag

PUZZEL

De puzzel uit het vorige nummer heeft weer veel inzendingen opgeleverd. De gevraagde muurreclame was te vinden op de zijkant van het pand Oudwijkerveldstraat 12 b. Het aantal inzenders was weer groter dan bij de voorgaande puzzel, een teken dat onze lezers de rubriek op prijs stellen.

Na loting kwam Gerrit Hesselink als winnaar naar voren.

Deze keer gaat de puzzel over de vraag hoeveel bruggen er over de Oudegracht liggen tussen de Zandbrug in het noorden en de Bijlhouwersbrug in het zuiden van deze gracht. Om voor de cadeaubon in aanmerking te komen moet je het antwoord voor 1 juli 2017 naar het secretariaat sturen: Lange Smeestraat 7, 3511 PS Utrecht of mailen naar post@gildeutrecht.nl onder vermelding van puzzel GUN.

THOM VAN ROSSUM